

HAPSc Policy Briefs Series

Vol 4, No 2 (2023)

HAPSc Policy Briefs Series

Migration Policy as a Challenging European Policy

Panagiotis Myrotis

doi: [10.12681/hapscpbs.36667](https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36667)

Copyright © 2023, Panagiotis Myrotis

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Myrotis, P. (2023). Migration Policy as a Challenging European Policy. *HAPSc Policy Briefs Series*, 4(2), 97–104. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36667>

Migration Policy as a Challenging European Policy¹

Panagiotis Myrotis²

Abstract

Since 2014 a new policy topic has appeared and integrated in national and European political agenda, the migration crisis. The migration crisis, that peaked in 2015 had as a result, not only the movement of a large number of migrants to Europe, but also created friction and new conflicts between member states of the European Union. The aim of this paper is to focus on the current situation of the topic of European migration policy and to highlight the issues that arise from migration. In conclusion, attempts to propose some actions in order to manage this multidimensional phenomenon will be analyzed. The attempt to reach this aim is done via the study of primary sources such as decisions of European Union and statistics from international organizations, as well as secondary sources such as relevant analyses and studies.

Keywords: European Union, European Policy, East Mediterranean, Migration Policy, European Governance, Asylum, Transnational Cooperation, Migration Crisis, Greece, Italy, Tynisia, Türkiye.

Η Μεταναστευτική Πολιτική ως η Μεγάλη Πρόκληση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Παναγιώτης Μυρωτής

Περίληψη

Από το 2014 και έπειτα ένας νέος τομέας πολιτικής ενσωματώθηκε στην εθνική αλλά και ευρωπαϊκή ατζέντα, ένα νέο ζήτημα, αυτό της μετανάστευσης. Η μεταναστευτική κρίση που κορυφώθηκε το 2015 είχε ως αποτέλεσμα, όχι μόνο την μετακίνηση μεγάλου αριθμού μεταναστών προς την Ευρώπη, αλλά ταυτόχρονα πολλές τριβές και νέες συγκρούσεις μεταξύ των καρτών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος του εν λόγω κειμένου είναι να εστιάσει στην υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής, να αναδείξει τα ζητήματα που προκύπτουν σήμερα από το φαινόμενο της μετανάστευσης και εν κατακλείδι να επιχειρήσει να προτείνει κάποιους χειρισμούς, που μπορούν να ‘ελέγξουν’ και να διαχειριστούν αυτό το πολυδιάστατο φαινόμενο. Η απόπειρα ανάδειξης του εν λόγω στόχου γίνεται μέσω της μελέτης πρωτογενών πηγών (στατιστικά στοιχεία φορέων αποφάσεις θεσμών) καθώς και δευτερογενών (αναλύσεις και μελέτες για το ζήτημα).

Λέξεις-Κλειδιά: Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Πολιτική, Ανατολική Μεσόγειος, Μεταναστευτική Πολιτική, Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, Διαδικασία Ασύλου, Διακρατική Συνεργασία, Μεταναστευτική Κρίση, Ελλάδα, Ιταλία, Τυνησία, Τουρκία.

Εισαγωγή

Η μεταναστευτική πολιτική, από το 2015 παραμένει ένα ζήτημα Ευρωπαϊκής Πολιτικής, το οποίο φαίνεται να χρήζει κεντρικής διαχείρισης, διότι δεν επαρκεί μόνο η εθνική διάσταση στη διαχείριση

¹ To cite this paper in APA style: Myrotis, P. (2023). Migration Policy as a Challenging European Policy. *HAPSc Policy Brief Series*, 4(2), 97-104. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36667>

² M.Sc. European and International Policies in Education, Research and Training, University of Piraeus, Greece.

του. Έκτος από τα μεγάλα πολιτικά προβλήματα που επιφέρει η μεταναστευτική κρίση, όπως η αύξηση της ρητορικής μίσους, καθώς επίσης και της αύξησης της δημοτικότητας των ακραίων δεξιών κομματικών σχηματισμών, αποτελεί και μια ευκαιρία για περαιτέρω εμβάθυνση της ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λόγω των αυξομειώσεων των ροών (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023) ανάλογα με τις συνθήκες που διαμορφώνονται στο διεθνές περιβάλλον (λχ. αναταραχές στη Μέση Ανατολή, ανελεύθερα θεοκρατικά κράτη, εμφύλιοι πόλεμοι κ.λπ.) αυξάνεται με αναλογικό τρόπο η πίεση που δέχεται ο χώρος Σέγκεν, ο οποίος φαντάζει ως η γη της επαγγελίας για εκατομμύρια ανθρώπους. Έτσι τα κράτη-μέλη που μπορούν να χαρακτηριστούν ως κράτη πρώτης υποδοχής, επωμίζονται ένα μεγάλο βάρος, τόσο στο πεδίο της οικονομίας τους και της διαχείρισης των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο, όσο και στην ασφάλειά τους, διότι πρέπει να είναι σε θέση να αντιληφθούν ενδεχόμενη απειλή εθνικής ασφάλειας. Είναι εύκολα αντιληπτό, πως το ζήτημα δεν μπορεί να το διαχειριστεί μόνη της η εκάστοτε χώρα αλλά χρειάζεται συντονισμένη δράση και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών. Θα μπορούσε, λοιπόν, εύκολα να ισχυριστεί κάποιος, πως το νέο σύμφωνο για την μετανάστευση είναι ένα βήμα προόδου προς την επίλυση του ζητήματος και ταυτόχρονα μια ευκαιρία για βαθύτερη ενοποίηση σε έναν ακόμα τομέα πολιτικής. Στο κείμενο που ακολουθεί γίνεται μια μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης στο πεδίο της μετανάστευσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφέρονται οι αντιδράσεις κάποιων κρατών μελών σχετικά με το Νέο Σύμφωνο για την μετανάστευση, και τονίζονται οι κίνδυνοι που καιροφυλακτούν στις συμφωνίες με τρίτες χώρες για το εν λόγω ζήτημα. Τέλος, γίνεται μια απόπειρα συγγραφής προτάσεων που θα βελτιώσουν το ζήτημα αυτό. Στόχος του κειμένου είναι η παρουσίαση του ζητήματος της μετανάστευσης, ως ευκαιρία εμβάθυνσης της ενοποίησης, αλλά και η ανάδειξη των κινδύνων που ελλοχεύουν. Για την επίτευξη αυτού του στόχου έχουν μελετηθεί πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.

Η Υφιστάμενη Κατάσταση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία προωθεί τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου, προστατεύει τα άτομα που προσπαθούν να διαφύγουν από διώξεις ή σοβαρές βλάβες στη χώρα καταγωγής τους. Το αίτημα στο άσυλο αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα και διεθνή υποχρέωση σύμφωνα με την Συμφωνία της Γενεύης του 1951 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χ.χ.). Ως χώρος Σέγκεν, τα κράτη μοιράζονται τις ίδιες θεμελιώδεις αξίες και έχουν κοινή προσέγγιση στη διαχείριση του φαινομένου. Οι χώρες δεσμεύονται για την ασφαλή και αξιοπρεπή υποδοχή των αιτούντων άσυλο, καθώς και για την διασφάλιση της δίκαιης αντιμετώπισης και εξέτασης των αιτήσεων με ενιαία πρότυπα. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η διασφάλιση του αποτελέσματος, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία κατατίθεται η αίτηση. Το ζήτημα που προκύπτει με την υφιστάμενη κατάσταση

είναι ότι οι αιτήσεις ασύλου δεν κατανέμονται ομοιόμορφα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πιο συγκεκριμένα, χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία, η Αυστρία και η Ιταλία δέχονται τους περισσότερους μετανάστες που αιτούνται άσυλο για πρώτη φορά στον Ευρωπαϊκό χώρο (Eurostat, n.d.).

Το ευρωπαϊκό σύστημα προστασίας των αιτούντων άσυλο, που αποσκοπεί στην δίκαιη μεταχείριση των αιτούντων άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βασίζεται σε πέντε νομοθετικές πράξεις και σε έναν οργανισμό, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι :

- Οδηγία σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και το αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης με γνώμονα το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- Οδηγία για την αναγνώριση: Η συγκεκριμένη οδηγία αποσαφηνίζει τους λόγους για τους οποίους κάποιος χρήζει διεθνή προστασία, με αποτέλεσμα να καθιστά την βαρύτητα της απόφασης για παροχή διεθνούς προστασίας ιδιαίτερα σημαντική και νομικά ισχυρή. Ακόμη, παρέχει πρόσβαση σε δικαιώματα και μέτρα ένταξης στους δικαιούχους της.
- Κανονισμός του Δουβλίνου: Στόχους του συγκεκριμένου κανονισμού είναι η προστασία των αιτούντων άσυλο κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του κράτους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης και αποσαφηνίζει τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών στο ζήτημα της διεθνούς προστασίας. Επιπλέον, δημιουργεί ένα σύστημα για τον εντοπισμό πρώιμων προβλημάτων στα εθνικά συστήματα ασύλου και υποδοχής με σκοπό την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών τους πριν εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες κρίσεις.
- Κανονισμός Eurodac: Υποστηρίζει τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο βάσει του προαναφερθέντος κανονισμού για τις αιτήσεις ασύλου και ταυτόχρονα επιτρέπει στις αρχές επιβολής του νόμου της εκάστοτε χώρας να έχουν πρόσβαση στην βάση δεδομένων της Ε.Ε. για τα δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο. Στόχος είναι η πρόληψη, η αντιμετώπιση και η διερεύνηση σοβαρών εγκλημάτων όπως η δολοφονία και η τρομοκρατία.
- Οργανισμός της Ε.Ε. για το άσυλο: Στόχος του οργανισμού είναι η βελτίωση της λειτουργίας και της εφαρμογής του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. Παρέχει επιχειρησιακή και τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χ.χ.).

Τον Σεπτέμβριο του 2020 η Επιτροπή πρότεινε την κατάρτιση ενός νέου συμφώνου για την μετανάστευση και το άσυλο, το οποίο περιείχε ορισμένες λύσεις μέσω νέων νομοθετικών προτάσεων και τροποποιήσεων των εκκρεμών προτάσεων για την θέσπιση ενός συστήματος που θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα είναι αποτελεσματικό. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χ.χ.).

Το Νέο Σύμφωνο για την Μετανάστευση

Βλέποντας τα προβλήματα που απορρέουν από την ισχύουσα κατάσταση στο πεδίο της μετανάστευσης, τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να ‘οικοδομήσουν’ το Νέο Σύμφωνο για την Μετανάστευση. Σύμφωνα με αυτό προβλέπονται:

- Ταχύτερες διαδικασίες σε όλο το σύστημα ασύλου και μετανάστευσης και επιχειρείται ισορροπία στις αρχές του δίκαιου επιμερισμού της ευθύνης και της αλληλεγγύης. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η αποκατάσταση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την βελτίωση του συνολικού συστήματος ασύλου, περιλαμβάνοντας την εξέταση τρόπων βελτίωσης της συνεργασίας με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης των μεταναστών, καθώς και τη διασφάλιση αποτελεσματικών διαδικασιών, που θα οδηγήσουν στην επιτυχή ένταξη των μεταναστών, αλλά συνάμα και την επιστροφή όσων δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην χώρα (European Commission, 2020).

Σε μια συνολική θέση για το νέο Σύμφωνο για το άσυλο και την μετανάστευση, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικεντρώνεται σε μια δέσμη μέτρων, που σχετίζονται με την υιοθέτηση νέου κανονισμού για τον έλεγχο και την διαλογή των μεταναστών στα κέντρα υποδοχής, καθώς και σε τροποποιήσεις του κανονισμού για την θέσπιση κοινής διαδικασίας απόκτησης διεθνούς προστασίας. Επιπλέον, επιχειρείται αναθεώρηση του κανονισμού του EURODAC, με στόχο την καλύτερη δυνατή συνεργασία μεταξύ των κρατών με γνώμονα την ασφάλεια των εσωτερικών και εξωτερικών συνόρων της Ένωσης (European Commission, 2020). Τέλος, λαμβάνονται σημαντικά μέτρα για την αντιμετώπιση και τη διαχείριση νέων μεταναστευτικών κρίσεων. Φαίνεται, ότι το Νέο Σύμφωνο για την μετανάστευση και το άσυλο βασίζεται στη διακρατική συνεργασία και στοχεύει στην καλύτερη διαχείριση του φαινομένου με κοινές πολιτικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Επιτροπή προσανατολίζει την πολιτική αυτή στους κάτωθι πυλώνες: Την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, τις σαφείς ευθύνες των κρατών μελών, την αλληλεγγύη και την προσέγγιση του θέματος χωρίς αποκλεισμούς.

Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης θα επιτευχθεί μέσω αποτελεσματικότερων διαδικασιών ελέγχου στα σύνορα, βελτίωσης των συστημάτων ταυτοποίησης και προσαρμογής των κανόνων για την αίτηση ασύλου. Σε επίπεδο αποτελεσματικής αλληλεγγύης στόχος είναι η βελτίωση των διαδικασιών μετεγκατάστασης για τις ευάλωτες ομάδες και τα άτομα που διασώζονται από την θάλασσα. Επίσης,

βαρύνουσα σημασία έχει η καλύτερη δυνατή υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών ένταξης στις τοπικές κοινωνίες μέσω της εκπαίδευσης και της εργασίας (European Commission, n.d.).

Οι σαφείς ευθύνες σχετίζονται με την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών, που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και ταυτόχρονα παρέχουν σαφήνεια στους αιτούντες άσυλο επί της διαδικασίας που οφείλουν να ακολουθήσουν. Η αλληλεγγύη στοχεύει στην μετεγκατάσταση νεοαφιχθέντων ατόμων, στην άμεση επιχειρησιακή στήριξη και στην μακροπρόθεσμη στήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου. Επίσης, έχει σημαντικό ρόλο για την υποδοχή των νεοαφιχθέντων αλλά και τις επιχειρήσεις επιστροφής τους. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσανατολίζεται στην αντιμετώπιση μεταναστευτικών τάσεων μέσω συνεργασίας με τρίτες χώρες όπως η Τυνησία και η Τουρκία.

Τον Ιούνιο του 2023, το Συμβούλιο για την Δικαιοσύνη και τις Εσωτερικές Υποθέσεις κατέληξε σε συμφωνία πάνω σε δυο βασικούς κανόνες: τον κανονισμό για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, και τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι ο υπάρχον κανονισμός του Δουβλίνου θα αντικατασταθεί με νέο, που θα καθορίζει το κράτος μέλος το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου. Σημαντικός επίσης είναι ο κανονισμός που θεσπίζει νέο μηχανισμό διαχείρισης της μετανάστευσης και της αλληλεγγύης, εξασφαλίζοντας πιο ομοιόμορφη κατανομή των μεταναστών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (European Council Council of the European Union , 2023).

Περαιτέρω εμβάθυνση της Ενοποίησης

Η μεταναστευτική κρίση φαίνεται πως οδήγησε στην μεταφορά της μεταναστευτικής πολιτικής, από το εθνικό στο διακυβερνητικό επίπεδο. Είναι γνωστό ότι μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα κράτη μέλη έχουν μεγαλύτερη ισχύ, για να διαπραγματευτούν συμφωνίες με τρίτες χώρες, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να εξασφαλίσουν τους απαραίτητους πόρους για την διαχείριση των μεταναστών. Για ακόμη μια φορά, μια κρίση έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία της ανάγκης για λήψη αποφάσεων σε κεντρικό επίπεδο. Η προώθηση του ζητήματος στην κεντρική ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα και στα όργανά της συνοδεύεται από τον κίνδυνο της ανόδου του Ευρωσκεπτικισμού και της δημιουργίας τριβών μεταξύ των κρατών μελών (Zhelyazkova, Thomann, Ruffing & Princen, 2023). Έτσι, για την αποφυγή αυτών των εντάσεων και του πολιτικού κόστους υπάρχει ο κίνδυνος της διαφοροποίησης στην ευρωπαϊκή πολιτική μέσω της δυνατότητας των κρατών μελών να έχουν ‘option out’ από την εφαρμογή των αποφάσεων ή και ορισμένων άρθρων. Φαίνεται ότι η προοπτική της περαιτέρω ενοποίησης στη διαχείριση της μετανάστευσης κινδυνεύει στο να περιοριστεί σε ζητήματα συνεργασίας γύρω από την ασφάλεια του χώρου Σέγκεν και σε διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες,

χωρίς να επεκταθεί στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών για την αποσυμφόρησή τους από μεγάλο αριθμό αιτούντων άσυλο, καθώς επίσης και στην συνεργασία για την ένταξη και την αφομοίωση μεταναστευτικών πληθυσμών.

Η αντίθεση των κρατών

Τα κράτη μέλη που αντιτίθενται στο νέο σύμφωνο για την μετανάστευση είναι η Πολωνία και η Ουγγαρία. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σχετικά με την εξωτερική διάσταση της μετανάστευσης, οι δυο προαναφερθείσες χώρες, στο πλαίσιο των εργασιών του Συμβουλίου, συμφώνησαν και αναγνώρισαν την ανάγκη για επίτευξη συμφωνίας γύρω από το Νέο Σύμφωνο για την μετανάστευση. Τόνισαν, όμως, ότι στο πλαίσιο αλληλεγγύης η μετεγκατάσταση και η επανεγκατάσταση θα πρέπει να γίνονται σε εθελοντική βάση. Επιπλέον, στάθηκαν στο γεγονός ότι όλες οι μορφές αλληλεγγύης θα πρέπει να μη χρησιμοποιούνται ως μια πάγια τακτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά ως μηχανισμός αντιμετώπισης κρίσεων ώστε να μη λειτουργεί ως δυνητικός παράγοντας έλξης παράτυπης μετανάστευσης (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023).

Από τα είκοσι-επτά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα είκοσι-δυο συμφώνησαν για τον τρόπο διαχείρισης της παράτυπης μετανάστευσης. Με στόχο, όπως έχει αναφερθεί και στις παραπάνω ενότητες, να γίνει ένα βήμα μπροστά για την μεταρρύθμιση και την βελτιστοποίηση των αναποτελεσματικών κανόνων που εφαρμόζονται σήμερα στον τομέα πολιτικής της μετανάστευσης και του ασύλου. Αν και οι Πολωνία και Ουγγαρία διαφωνούν με το νέο σύστημα και τις βελτιώσεις που προτείνονται δεν έχουν την δυνατότητα να το εμποδίσουν, παρ' όλα αυτά η αντίθεσή τους έχει έναν συμβολικό χαρακτήρα (Euroactive-Reuters , 2023). Φαίνεται, λοιπόν, ότι η μεταναστευτική κρίση του 2015 άνοιξε τον δρόμο της μεταρρύθμισης και της κεντρικής διαχείρισης του συγκεκριμένου ζητήματος από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρ' όλα αυτά, δημιούργησε αντίθετες απόψεις και θέσεις μεταξύ των κρατών μελών που δεν έχουν καμφθεί μέχρι και σήμερα. Η αλληλεγγύη που προωθείται σε γενικευμένο επίπεδο, όχι εθελοντικά, όπως επιθυμούν τα κράτη που στέκονται ενάντια στο Νέο Σύμφωνο, θα βοηθήσει στην αποσυμφόρηση των χωρών του Νότου και των κρατών όπως η Γερμανία, που έχουν δεχθεί την μεγαλύτερη πίεση από την έναρξη της κρίσης μέχρι και σήμερα, υποδεχόμενα χιλιάδες μετανάστες κατά περιόδους.

Το μέτρο της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες.

Εκτός από τις ενέργειες που αναφέρονται παραπάνω σχετικά με τον έλεγχο των μεταναστευτικών ροών, που σχετίζονται με την ασφάλεια και προστασία, τόσο των εσωτερικών όσο και των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση επενδύει και στην συνεργασία με τρίτες

χώρες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων συμφωνιών με τρίτες χώρες είναι η Κοινή Δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας του 2016, η οποία προέβλεπε την συνεργασία ανάμεσα στα δύο μέρη για τον περιορισμό των ροών από την Ανατολική Μεσόγειο. Σύμφωνα με την Κοινή Δήλωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα χρηματοδοτήσει με 6 δις την Τουρκία και θα μεριμνά για την χρηματοδότηση του αριθμού μεταναστών που επιστρέφονται στην Τουρκία (European Council Council of the European Union, n.d.). Φαίνεται ότι η συνεργασία αυτή περιόρισε τις ροές αλλά οδήγησε στην Μεταναστευτική κρίση στα σύνορα Ελλάδας- Τουρκίας το 2020, όπου οι μετανάστες χρησιμοποιήθηκαν ως μοχλός πίεσης από την Τουρκία (Oztig, 2020).

Στο ίδιο πνεύμα συνεργασίας με την αναφερόμενη Συμφωνία, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζεται και με την Τυνησία, με σκοπό τον περιορισμό των αφίξεων μεταναστών στην Ιταλία. Συμφωνήθηκε, λοιπόν, ένα MoU μεταξύ των δυο μερών, με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και την χορήγηση οικονομικής βοήθειας από την πλευρά της Ένωσης, με στόχο την επιστροφή Τυνησιών που δεν μπορούν να παραμείνουν νόμιμα στην Ένωση και την καλύτερη διαχείριση των μεταναστών στην Τυνησία (Vasques, 2023).

Επίλογος-Συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κάνει βήματα μπροστά στην εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των μελών σε έναν νέο τομέα πολιτικής με γνώμονα την ασφάλεια, ένα μεγάλο ζήτημα για οποιοδήποτε σύγχρονο κράτος. Για ακόμη μια φορά μετά την οικονομική κρίση και την υγειονομική του COVID-19, γίνεται κοινή προσπάθεια αντιμετώπισης του ζητήματος. Παρ' όλα αυτά, εξαιτίας της στάσης ορισμένων κρατών ελλοχεύει ο κίνδυνος για εφαρμογή του νέου συμφώνου για την μετανάστευση με διαφοροποιήσεις. Επιπλέον, στο πλαίσιο της συνεργασίας με τρίτα κράτη ενδέχεται η ισχυροποίηση του ρόλου τους στις διεθνείς σχέσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η κρίση στα Ελληνοτουρκικά σύνορα το 2020 αλλά και η κίνηση της Τυνησίας να μη δεχθεί ομάδα διαπραγματεύσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2023 (Fox, 2023).

Η Ένωση, λοιπόν, πέρα από όσο το δυνατόν καλύτερη και πιο άμεση εφαρμογή του Νέου Συμφώνου για την Μετανάστευση, θα μπορούσε να επενδύσει περισσότερο στην συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της ανάπτυξής τους, προκειμένου οι μετανάστες να προτιμούν να παραμείνουν σε αυτές από το να επιχειρούν με κίνδυνο της ζωής τους, σε αρκετές περιπτώσεις, να μεταβούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση για ένα καλύτερο μέλλον. Επιπλέον, με αυτή τη κίνηση, η Ένωση θα επεκταθεί σε μια νέα αγορά, ενώ ταυτόχρονα θα περιορίσει την απειλή της εργαλιοποίησης των μεταναστευτικών ροών.

References

- Euroactive-Reuters (2023, October 7). Poland, Hungary stand alone in opposing EU migration reform. Ανάκτηση από: <https://www.euractiv.com/section/migration/news/poland-hungary-stand-alone-in-opposing-eu-migration-reform/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- European Commission (2020, 09 23). New Pact on Migration and Asylum, setting out a fairer, more European approach. Ανάκτηση από: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/new-pact-migration-and-asylum-setting-out-fairer-more-european-approach-2020-09-23_en (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- European Commission (χ.χ.). New Pact on Migration and Asylum. Ανάκτηση από: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum_en (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- European Council Council of the European Union (χ.χ.). Migration flows on the Eastern Mediterranean route. Ανάκτηση από: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-migration-policy/eastern-mediterranean-route/> (Πρόσβαση: 12/11/2023)
- European Council Council of the European Union (2023, 06 08). Justice and Home Affairs Council, 8-9 June 2023 Ανάκτηση από: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2023/06/08-09/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Eurostat (χ.χ.). Annual asylum Statistics. Ανάκτηση από: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics&oldid=558844#Main_countries_of_destination_.E2.80.93_Germany.2C_France.2C_Spain_and_Austria (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (χ.χ.). Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου Ανάκτηση από: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system_el?ettrans=el (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2023, Σεπτέμβριος). Ενημερωτικό γράφημα - Yearly irregular arrivals and fatalities (2014-2023). Ανάκτηση από: <https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/yearly-irregular-arrivals-and-fatalities/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2023, Ιούνιος 30). Συμπερασματα 30 Ιουνίου 2023. Ανάκτηση από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/06/30/conclusions-by-the-president-of-the-european-council-on-the-external-dimension-of-migration/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Fox, B. (2023, October 6). EU-Tunisia deal under threat amid frustration with President Saied. Euractiv. Ανάκτηση από: <https://www.euractiv.com/section/migration/news/eu-tunisia-deal-under-threat-amid-frustration-with-president-saied/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Oztig, L. I. (2020). The Turkish–Greek Border Crisis and COVID-19. *Borders in Globalization Review*, 2(1), 78-81.
- Vasques, E. (2023, October 11). EU-Tunisia deal: Vienna-based organisation to contribute to implementation. Euractiv. Ανάκτηση από: <https://www.euractiv.com/section/migration/news/eu-tunisia-deal-vienna-based-organisation-to-contribute-to-implementation/> (Πρόσβαση: 12/11/2023).
- Zhelyazkova, A., Thomann, E., Ruffing, E., & Princen, S. (2023). Differentiated policy implementation in the European Union. *West European Politics*, 47(3), 439-465.